

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ»**

***Інновації партнерської взаємодії освіти,
економіки та соціального захисту в умовах
інклюзії та прагматичної реабілітації
соціуму***

Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції

24-25 листопада 2022 р.

м. Кам'янець-Подільський, 2022

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: **Тріпак М. М.:** заслужений працівник освіти України, ректор НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», професор кафедри інклюзивної економіки, кібернетики і комп'ютерних наук, кандидат економічних наук, доцент; **Сіماشкевич М. Є.:** голова Кам'янець-Подільської районної ради, голова Ради стейкхолдерів НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Посітко М. В.:** український політик, громадський діяч, міський голова м. Кам'янець-Подільського; **Роберт Хей:** член ради директорів, співзасновник та директор Sunflower Community Fund; **Жуховський Іренеуш:** проректор з розвитку, промоцій та фондів ЄС Міжнародної академії Прикладних наук в Ломжі (Республіка Польща); **Шарлович Зоя:** кандидат педагогічних наук, ад'юнкт Міжнародної академії Прикладних наук в Ломжі (Республіка Польща); **Радулеску Ана:** кандидат соціологічних наук, доцент Бухарестського університету, Голова Асоціації соціальних працівників Європи (Республіка Румунія); **Марек Хамот:** проф. WSG, др., ректор Університету економіки в Бидгощі (Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy, Республіка Польща); **Гарбарець І. А.:** в.о. директора ВСП Кам'янець-Подільський фаховий коледж НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Лаврук О.:** доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук, в. о. проректора з навчальної роботи НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Гуменюк І. Л.:** кандидат економічних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Лучик В. Є.:** доктор економічних наук, професор, в. о. завідувача кафедри інклюзивної економіки, кібернетики і комп'ютерних наук, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Палилюцько О. М.:** кандидат історичних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності ім. Т. Сосновської, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Тимків А. О.:** керівник навчально-методичного та наукового відділу, кандидат економічних наук, викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Волощук М.Б.:** керівник відділу міжнародних зв'язків та комунікації, викладач кафедри соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності імені Т. Сосновської, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Корман М. М.:** провідний фахівець сектору наукової роботи у сфері інклюзії та інклюзивної освіти, НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності ім. Т. Сосновської.

М 75 Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму: Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кам'янець-Подільський, 24-25 листопада 2022 р.). Кам'янець-Подільський, 2022. 376с.

Збірник містить матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму», яка відбулась 24-25 листопада 2022 р. (НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», м. Кам'янець-Подільський), з актуальних питань сучасної економічної науки, освіти та соціальної роботи в умовах сьогодення.

Відповідальність за висвітлений матеріал у публікаціях несуть автори наукових праць. Видано в авторській редакції.

<i>Великжаніна Д.В.</i>	
Особливості підготовки майбутніх соціальних педагогів до діагностичної роботи з учнями з особливими освітніми потребами в умовах дистанційної освіти.....	307
<i>Волощук М.Б.</i>	
Соціально-психологічні аспекти взаємодії та бар'єри у комунікації в контексті мультикультуралізму.....	310
<i>Головко Л.В., Сіренко Ю.В., Головко Т.В. Мельник А.В.</i>	
Соціальна реабілітація дітей та підлітків в умовах надзвичайних ситуацій.....	313
<i>Гуменюк І.М.</i>	
Законодавчий аспект надання соціальних послуг внутрішньо переміщеним сім'ям.....	315
<i>Дмитрієва О.І.</i>	
Формування життєвих планів старшокласників з особливими освітніми потребами в умовах воєнного стану.....	318
<i>Жиляк Н.В.</i>	
Аналіз суб'єктивного переживання людиною внутрішньої картини здоров'я.....	320
<i>Завадська І.М.</i>	
Особливості соціалізації дітей з особливими потребами у сучасному українському суспільстві.....	322
<i>Калаур С., Кислюк Ж.</i>	
Соціальна зрілість студента як педагогічна проблема.....	325
<i>Кожина Г.М., Могилка О.П.</i>	
Формування професійних навичок майбутніх соціальних працівників до роботи у сфері громадського здоров'я	327
<i>Кожина Г.М., Гайчук Л.М., Терьошина І.Ф., Перецьолкіна К.М.</i>	
Волонтерство та соціальна робота	330
<i>Комарніцька Л.М.</i>	
Пластилінографія як метод розвитку дітей дошкільного віку	332
<i>Косюк В.Р.</i>	
Здоров'язбережувальні технології розвитку творчих художніх здібностей майбутніх дизайнерів в умовах інклюзії	334
<i>Кравченко О.О.</i>	
Каністерапія як метод соціально-психологічної реабілітації дітей з ООП.....	336
<i>Кудінова М.С.</i>	
Розвиток резильєнтності як особистісного ресурсу в умовах війни (на прикладі здобувачів освіти спеціальності 053 психологія).....	338
<i>Кучер Г.М.</i>	
Актуальні проблеми соціально-психологічної реабілітації дітей та підлітків з обмеженими функціональними можливостями	341
<i>Мазур О.О., Мазур О.В.</i>	
Музична психологія як особливий вид соціальної комунікації.....	343
<i>Михальська Ю.А.</i>	
Особливості застосування реабілітаційних заходів в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.....	346
<i>Михальський А.В.</i>	

Калаур Світлана

доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Кислюк Жанна

аспірантка кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Україна, Тернопіль

СОЦІАЛЬНА ЗРІЛІСТЬ СТУДЕНТА ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Проблематикою соціальної зрілості особистості займаються різноманітні науки. До них належать такі науки, як педагогіка, психологія, соціологія, кримінологія тощо.

У педагогіці виділяються чотири компоненти соціальної зрілості особистості, які є базовими, фундаментальними, навколо них певним чином і групуються багато інших. Такими компонентами є: відповідальність, терпимість, саморозвиток, а також інтегративний компонент, який охоплює всі попередні та одночасно присутні у кожному з них.

Відповідальність – це необхідна складова, атрибут зрілого вчинку. Але все життя складається з вчинків, або навіть життя загалом можна розглядати як деякий складний вчинок. Видатний вчений Е. Фромм вважав, що турбота, відповідальність, повага та знання – це сукупність якостей зрілої людини [2]. Також В. Франкл приділяє відповідальності значне місце у своїй концепції та стверджує, що духовність, свобода та відповідальність – це три основи, три екзистенціали людського існування [1]. Формування відповідальності прямо пов'язане з наданням особистості свободи у прийнятті рішень. Питання міри свободи має вирішуватися з урахуванням вікових та інших конкретних особливостей та обставин. Але сам принцип залишається непорушним. При цьому вірна теза про те, що не можна визнати людину вільною, не визнаючи її в той же час і відповідальною, потребує наступного обов'язкового доповнення зворотного характеру: не можна визнати людину відповідальною, не визнаючи її водночас і вільною.

Терпимість – наступна найважливіша складова соціальної зрілості особистості. У структурі загального феномену толерантності можна виділити два її види: сенсуальна толерантність особистості та диспозиційна толерантність особистості. Сенсуальна толерантність пов'язана зі стійкістю до впливу соціального середовища, з ослабленням реагування на будь-який несприятливий фактор за рахунок зниження чутливості до його впливу. Вона пов'язана з класичною толерантністю, підвищенням порога чутливості к різним впливам соціального середовища, зокрема впливам суб'єктів міжособистісної взаємодії. У основі диспозиційної толерантності лежить принципово інший механізм, що забезпечує толерантність особистості при соціальних впливах. У такому випадку йдеться про

схильність, готовність до певної «терпимої» реакції особистості на середовище. За диспозиційною толерантністю стоять певні установки особистості, її система відносин до дійсності: до інших людей, до їхньої поведінки, до себе, до впливу інших на себе, до життя взагалі.

Потреба саморозвитку, самоактуалізації – основна складова зрілої особистості. Ідея саморозвитку та самореалізація є основною або, принаймні, надзвичайно значущою для багатьох сучасних концепцій про людину. Але постійне прагнення саморозвитку – це щось інше. Актуальна потреба у саморозвитку, прагнення самовдосконалення і самореалізації представляють величезну цінність власними силами. Вони – показник особистої зрілості та водночас умова її досягнення. Крім іншого, актуальна потреба у саморозвитку, самоактуалізації – це джерело довголіття людини, причому довголіття активного, і як фізичного, так й соціального, особистісного. З вираженим прагненням до саморозвитку пов'язані і професійні успіхи, і професійне довголіття.

Ідея саморозвитку та самоактуалізації, незважаючи на своє фундаментальне значення, є недостатньою для побудови соціально зрілої особистості. Концепція особистісної зрілості має базуватися на уявленні о єдності самоактуалізації та самотрансценденції та про дію щодо них принципу додатковості.

Отже, під соціальною зрілістю можна розуміти інтегративну якість особистості, що характеризує її готовність до життєвого самовизначення, здатність до вибору стратегій життєдіяльності, способів соціальної взаємодії та професійних досягнень. Випускник закладу передвищої фахової освіти має бути компетентним фахівцем у галузі предметного навчання, який володіє корекційно-розвивальними технологіями навчання та розвитку обдарованості та творчих здібностей. Він повинен володіти методологічною культурою в руслі сучасної філософії освіти, здатністю здійснювати не лише традиційне інформаційно-накопичувальну, а й методологічно-орієнтовану освіту, необхідну людині для роботи з постійно зростаючим потоком інформації. Випускник повинен володіти не тільки методологічною, предметно-розвивальною, психологічною, грамотністю, але й соціальною зрілістю.

Література:

1. Кімлик А., Кихтюк О. До проблеми психологічних особливостей зрілої особистості. *Матеріали VII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. «Особистість і суспільство: методологія та практика сучасної психології»* (13 трав. 2020 р.) / за заг. ред. Я.О. Гошовського, О.В. Лазорко, Т.І. Дучимінської, А.В. Кульчицької, А.Б. Мудрик, Т.В. Федотової. Луцьк : ПП Іванюк В.П., 2020.

2. Фромм Еріх. Мати чи бути?: пер. з англ. Михайлової О. та Буряка А. Київ: Укр. письменник. 2010. [Електронний ресурс]. Режим доступу: hromadali.files.wordpress.com/2015/12/fromm_2010_have.pdf